

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 372/04-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. M., bytom P., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Tp 105/03 a jeho uznesením z 9. októbra 2003 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Tpo 26/03 a jeho uznesením z 29. októbra 2003 a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne vo veci oneskoreného postúpenia jeho žiadostí z 25. augusta 2003 Okresnému súdu Trenčín, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. M. o d m i e t a .

Odôvodnenie :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2004 doručená sťažnosť Ing. J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená podaním z 11. januára 2004 doručeným ústavnému súdu 28. mája 2004, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Tp 105/03 a jeho uznesením z 9. októbra 2003 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 22 Tpo 26/03 a jeho uznesením z 29. októbra 2003 a porušenie práv podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 1 ústavy postupom Krajskej prokuratúry v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci oneskoreného postúpenia jeho žiadostí z 25. augusta 2003 o prepustenie z väzby a žiadosti o nahradenie väzby sľubom sťažovateľa okresnému súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza: *«Okresný súd v Trenčíne na neverejnom zasadnutí dňa 2. 6. 2003 rozhodol uznesením, sp. zn. 1 Tp 50/2003, že lehota trvania mojej väzby sa predlžuje do 30. 11. 2003 (ďalej len „Uznesenie OSoPV“).*

Podaním zo dňa 25. 8. 2003 som prostredníctvom svojho právneho obhajcu požiadal o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej len „Žiadosť prvá“), a pre prípad nevyhovenia Žiadosti prvej žiadosť o nahradenie väzby mojím sľubom (ďalej len „Žiadosť druhá“; Žiadosť prvá a Žiadosť druhá spolu ďalej aj ako „Žiadosti“). Žiadosti boli Krajskej prokuratúre Trenčín doručené dňa 27. 8. 2003. Žiadosti boli Krajskou prokuratúrou Trenčín predložené Okresnému súdu Trenčín až dňa 12. 9. 2003, teda až 17-ty deň po ich obdržaní, čo podľa môjho názoru nezodpovedalo pojmu „bez meškania“ v zmysle § 72 ods. 2 TrP ani pojmu „urýchlene“ v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru (...). Voči tomuto postupu Krajskej prokuratúry Trenčín v súvislosti s predložením mojich Žiadostí

Okresnému súdu v Trenčíne som podaním zo dňa 27. 10. 2003 podal na Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť pre porušenie mojich práv podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a ďalej pre porušenie mojich práv podľa čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 50 ods. 3 Ústavy SR Krajskou prokuratúrou Trenčín.

Podaním zo dňa 16. 9. 2003 doručeným Okresnému súdu v Trenčíne (...) som namietol prostredníctvom svojho obhajcu miestnu nepríslušnosť Okresného súdu v Trenčíne v súvislosti s rozhodovaním o Žiadostiach (ďalej len „Námietka miestnej nepríslušnosti“).

Listom Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 17. 9. 2003 mi bolo oznámené, že Námietka miestnej nepríslušnosti bola postúpená Krajskej prokuratúre Trenčín. (...)

Okresný súd v Trenčíne bez nariadenia verejného zasadnutia dňa 9. 10. 2003 uznesením, sp. zn. 5 Tp 105/2003 (ďalej len „Uznesenie OSoŽ“) rozhodol tak, že podľa § 72 ods. 2 TrP moju Žiadosť prvú zamietol a o Žiadosti druhej nerozhodol. (...)

Proti Uzneseniu OSoŽ som dňa 17. 10. 2003 podal prostredníctvom môjho obhajcu sťažnosť (ďalej len „Sťažnosť“).

O mojej Sťažnosti proti Uzneseniu OSoŽ rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 22 Tpo 26/03 na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. 10. 2003 tak, že Uznesenie OSoŽ podľa § 149 ods. 1 písm. a) TrP zrušil a podľa § 72 ods. 2 TrP moju Žiadosť prvú zamietol s tým, že u mňa trvá dôvod väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b) TrP (ďalej len „Uznesenie KSoS“). O žiadosti druhej nerozhodol ani Krajský súd v Trenčíne. Uznesenie KSoS mi bolo doručené dňa 11. 11. 2003 rovnako ako mojím obhajcom.»

Podľa sťažovateľa je lehota na podanie jeho sťažnosti zachovaná, čo tvrdí vo väzbe na to, že rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 22 Tpo 26/03 z 29. októbra 2003 bolo sťažovateľovi i jeho obhajcovi doručené 11. novembra 2003.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajská prokuratúra Trenčín, Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

2. Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c), písm. d) Dohovoru a čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

3. Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR.

4. Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne porušili práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

5. Uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 9. 10. 2003, sp. zn. 5 Tp 105/2003 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29. 10. 2003, sp. zn. 22 Tpo 26/03 sa zrušujú a sťažovateľ sa prepúšťa z väzby na slobodu.

6. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 10.000,- Sk, ktorú mu je povinná zaplatiť Krajská prokuratúra Trenčín, peňažnú sumu vo výške 100.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Okresný súd v Trenčíne a peňažnú sumu vo výške 100.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Trenčíne, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Krajská prokuratúra Trenčín, Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., so sídlom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

1. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie, a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

2. Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Zo spisu ústavného súdu sp. zn. Rvp 1609/04 bolo zistené, že sťažovateľ svojou sťažnosťou v tejto veci uplatnil rovnaký nárok na ochranu základných práv voči krajskej prokuratúre, ako bol uplatnený v tomto konaní.

Preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd odmietol sťažnosť v časti smerujúcej proti krajskej prokuratúre ako neprípustnú.

3. Z obsahu sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 14. januára 2004 (podanej na poštovú prepravu 12. januára 2004) a doplnenej podaním doručeným ústavnému súdu 28. mája 2004, ako aj príloh k nej pripojených ústavný súd zistil tieto procesne významné skutočnosti.

Krajský súd na neverejnom zasadnutí konanom 29. októbra 2003 uznesením sp. zn. 22 Tpo 26/03 z 29. októbra 2003 podľa § 149 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie okresného súdu z 9. októbra 2003 zrušil a podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol s tým, že u neho naďalej trvá dôvod väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Krajský súd s poukazom na to, že sťažovateľ je stíhaný pre trestný čin uvedený v § 62 ods. 1 Trestného zákona, vylúčil možnosť prijať písomný sľub ako náhradu za väzbu (§ 73 ods. 3 Trestného poriadku). Zároveň uviedol: „*Rovnako i dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. vylučuje nahradenie väzby zárukou alebo sľubom za použitia ustanovenia § 73 písm. b) Tr. por. Z tohto dôvodu krajský súd, rovnako ako okresný súd o prijatí písomného sľubu nerozhodoval.*“ Uznesenie okresného súdu z 9. októbra 2003 v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňom vydania citovaného uznesenia krajského súdu [§ 140 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku], t. j. 29. októbra 2003.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Preto bolo potrebné, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu a postupu krajského súdu určil, odkedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti proti postupu krajského súdu a odkedy proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a Trestného poriadku, ktorý

upravuje právoplatnosť rozhodnutí v trestnom konaní, resp. postupy trestných súdov vo väzobnej agende (konanie neverejných zasadnutí). Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemôže ľubovoľne posudzovať začiatok plynutia týchto lehôt a posúvať ich v závislosti od faktických úkonov súdov v trestnom konaní.

a) Sťažovateľovi, rovnako ako jeho obhajcovi bolo uznesenie krajského súdu doručené 11. novembra 2003. Sťažovateľ, ktorý mal v tom čase obhajcu (§ 36 Trestného poriadku), odo dňa doručenia uznesenia vedel, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 29. októbra 2003, a súčasne od tejto doby poznal aj dôvody, ktoré krajský súd uviedol v tomto uznesení.

Od doručenia uznesenia do doručenia sťažnosti uplynula doba prevyšujúca dva mesiace od právoplatnosti napadnutého uznesenia. Lehota na podanie sťažnosti uplynula bez toho, aby jej počítanie od právoplatnosti bolo ovplyvnené skutočnosťou, ktorú by mohol ústavný súd považovať za okolnosť hodnú osobitného zreteľa pri skúmaní včasnosti jej podania.

b) Sťažovateľ mohol vedieť, v akom zložení a akou formou prejednávania jeho väzobnej veci krajský súd postupoval a rozhodoval, najneskôr v deň, keď krajský súd vyniesol na neverejnom zasadnutí napadnuté uznesenie (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Táto vedomosť sťažovateľa sa odvíja od toho, že v tomto konaní pred krajským súdom bol zastúpený obhajcom, ktorý podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je povinný pri výkone advokácie konať čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 156/1993 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov obvinený má právo stýkať sa s obhajcom v rozsahu, ktorý vyplýva z Trestného poriadku, a môže byť s ním v písomnom styku bez obmedzenia.

Taktiež s ním môže hovoriť v ústave, v miestnosti na to určenej, bez prítomnosti tretej osoby v čase a rozsahu nenarušujúcom ústavný poriadok. Obvinený má právo požiadať advokáta o právnu pomoc vo veci, ktorá nesúvisí s trestnou vecou, pre ktorú je vo väzbe.

Z toho vyplýva, že od predloženia väzobnej veci okresným súdom krajskému súdu sa sťažovateľ a jeho obhajca mohli objektívne dozvedieť nielen o tom, v akom zložení krajský súd koná, ale aj kedy krajský súd koná, a aj to, že koná na neverejnom zasadnutí. Vychádzajúc z toho ústavný súd považuje sťažnosť proti postupu krajského súdu, jeho zloženiu a spôsobu prejednávania väzobnej veci sťažovateľa za podanú oneskorene, a preto ju odmietol (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako celok a z tohto dôvodu nerozhodoval o ďalších uplatnených nárokoch na ochranu ústavnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2004